

ปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล

Problems Relating to the Protection of Personal Data in the Medical Treatment of Patients

วิภาวดี ยุติธรรม*

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล อันมีผลมาจากการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีกฎหมายที่ประกาศใช้เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลอยู่หลายฉบับ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปรวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ข้อมูลประวัติสุขภาพ คือข้อมูลสุขภาพของบุคคลเป็นความลับส่วนบุคคล การเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลไม่อาจทำได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือมีกฎหมายกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลได้ การเข้ารับการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยแต่ละคนจะมีการบันทึกประวัติไว้ในเวชระเบียน ซึ่งข้อมูลในเวชระเบียนของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลด้านสุขภาพที่เป็นความลับของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวได้มีบทบัญญัติของกฎหมายประกาศใช้เพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ผู้ครอบครองข้อมูลเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลอื่น เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล สิทธิที่จะ

ได้รับความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิทธิส่วนตัวอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานหรือสิทธิตามธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งประเทศไทยได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 35

ข้อมูลของผู้ป่วยจะมีการจัดเก็บไว้ในเวชระเบียน กฎหมายห้ามผู้ครอบครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยเปิดเผยข้อมูล แต่มีข้อยกเว้นให้เปิดเผยได้ในบางกรณีหากการเปิดเผยนั้นเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หรือหากได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล และจากคำประกาศสิทธิของผู้ป่วย ผู้ป่วยมีสิทธิได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง จากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยเคร่งครัด เว้นแต่ได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลนั้น พบว่าแม้จะมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลก็ตาม แต่มีหลักการหรือแนวทางในการที่จะเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลได้หลายทาง เช่น ใช้หลักความเหมาะสม (Principle of Suitability) หลักความจำเป็น (Principle of Necessity) หลักความสมดุล (Principle of

*อาจารย์ประจำหลักสูตร คณะนิติศาสตร์ สาขากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Proportionality Stricto Sensu หรือ Theorie du bilan) หลักความยินยอม (Volenti non fit injuria) และหลักเพื่อประโยชน์สาธารณะ

คำสำคัญ: ข้อมูลผู้ป่วย, การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล, ผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล

Abstract

This thesis aims to study problems concerning protection of patients' personal information due to information technology and communication development. There are many laws concerning protection of patients' personal information. Such laws provide privacy protection in general, including patients' information. Health information is a person's health information which is personally confidential. It is impermissible to disclose information to other persons not related to medical treatment unless receiving information owner's consent or it is otherwise specified by law. Each patient's admission to hospital is recorded in a medical record which is considered as health personal information. It is also confidential. Protection of patient's personal information is provided by law in order to protect personal information and to prohibit persons obtaining such information to disclose such information to others unless obtaining information owner's consent. The rights to be protected on personal information is personal rights as well as basic rights. It is human's natural right. Thailand recognizes the rights in Section 35, the Constitution of The Kingdom of Thailand, B.E. 2550 (2007).

Patients' information is recorded in medical records. The law prohibits information holders to disclose information. There are some exceptions however. For example, such disclosure is for the benefit of public or an information owner allows such disclosure. According to the Declaration of Patient's Rights, patients have the rights to expect that their personal information is strictly kept confidential by the medical practitioner unless obtaining a patient's consent or due to legal obligation.

From the study about concept and theory on protection of patients' personal information, even though there are laws providing protection of patients' personal information, there are various principles concerning disclosing personal information such as principle of suitability, principle of necessity, principle of proportionality Stricto Sensu or Theorie du bilan, Volenti non fit injuria principle and principle of public interest.

Keywords: Patient, Protection of Personal Data, Medical Treatment of Patient

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้จัดทำรัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศ โดยได้แนวความคิดพื้นฐานมาจากลัทธิปัจเจกนิยม (Individualism) ลัทธินี้สอนให้ทุกคนเกิดมามีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รัฐธรรมนูญของรัฐเสรีประชาธิปไตยทุกประเทศ จึงบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพด้านต่าง ๆ แก่ราษฎร โดยอาศัยวัตถุประสงค์แห่งสิทธิและเสรีภาพเป็นหลักเกณฑ์ โดยพบว่า “ข้อมูลส่วนบุคคล” เป็นสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของแต่ละบุคคล บุคคล

แต่ละคนมีแดนแห่งเสรีภาพ มีอิสระที่จะปฏิเสธไม่ให้คนอื่นมาล่วงรู้เรื่องของตนเองได้ บุคคลสามารถเลือกที่จะใช้ชีวิตตามความต้องการในขอบเขตที่จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้บุคคลอื่น สิทธิเสรีภาพดังกล่าวจึงอาจเรียกได้ว่า สิทธิความเป็นส่วนตัว (Right of Privacy)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ทำให้มีความสำคัญต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในด้านข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) และความเป็นส่วนตัว ด้วยเหตุนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 จึงบัญญัติคุ้มครองมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน โดยหลักการนี้ได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยตรง แต่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถนำมาปรับใช้กับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ มีพระราชบัญญัติอีกหลายฉบับที่บัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้โดยเฉพาะ แต่กฎหมายดังกล่าวไม่อาจเพียงพอและไม่อาจให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลให้ครอบคลุมทั้งระบบได้ เนื่องจากข้อมูลส่วนบุคคลมีความหมายกว้างและครอบคลุมข้อมูลทุกชนิดที่ทำให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงหรือทำให้ระบุตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ และรูปแบบวิธีการในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การถ่ายโอนข้อมูลมีจำนวนมาก ทำให้การเปิดเผยหรือการเผยแพร่ข้อมูลเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และเกิดผลเสียหายเกินกว่าที่จะป้องกันแก้ไขได้ทัน มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่ไม่อาจจะเยียวยาได้ทันกับความรุนแรงของปัญหา ตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ ตามกฎหมายพื้นฐานอาจไม่เหมาะสมหรือไม่ทันต่อสถานการณ์การละเมิดข้อมูลที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ซึ่งผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลมีสิทธิ

ที่จะปกปิดไม่ให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลล่วงรู้ถึงบุคคลภายนอก การนำข้อมูลดังกล่าวไปเปิดเผยก็ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลการรักษาถือเป็นความลับของผู้ป่วย อันได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วยทุกอย่าง โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพหรือการรักษาพยาบาล เช่น การตรวจวินิจฉัยโรค อาการของโรค ยาที่ใช้รักษา และถ้าหากเป็นการเจ็บป่วยที่ไม่เป็นไปตามปกติหรือมีผู้กระทำเมื่อข้อมูลถูกเปิดเผยไปแล้วอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดความอับอายหรือถูกคุกคามชีวิต เช่น กรณีผู้ป่วยถูกข่มขืน ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกยิง หรือป่วยเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ ยกตัวอย่างกรณีผู้เป็นโรคเอดส์ได้เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลหรือหน่วยงานหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรักษาผู้ป่วย หากมีการนำข้อมูลประวัติการรักษาามาเปิดเผยต่อสาธารณะ ถือเป็นการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยหรือไม่ หากผู้ป่วยคนดังกล่าวเป็นบุคคลสาธารณะจะเข้าข่ายกเว้นของการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะได้หรือไม่ เป็นต้น มีกฎหมายอีกหลายฉบับที่มีบทบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ได้แก่ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 พระราชบัญญัติประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 กล่าวคือ

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 มาตรา 7 วางหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นข้อมูลประวัติสุขภาพไว้คือ ข้อมูลสุขภาพของบุคคลเป็นความลับส่วนบุคคล การเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลไม่อาจทำได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือมีกฎหมายกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลได้ การเข้ารับการรักษาพยาบาลของแต่ละคนจะมีการบันทึกประวัติไว้ในเวชระเบียน ซึ่งข้อมูลในเวชระเบียนของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลด้านสุขภาพที่เป็นความลับของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 มาตรา 7 หากจะ

เปิดเผยต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล หรือ มีกฎหมายเฉพาะบัญญัติให้เปิดเผยได้ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ใดจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่นเพื่อขอเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคลที่ไม่ใช่ของตน ไม่ได้

พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 มาตรา 21(3)(ข) ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการแพทยสภาด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ ออกข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2549 หมวด 4 ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งมีการบัญญัติให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไว้ดังนี้

ข้อ 27 กำหนดไว้ว่า **“ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องไม่เปิดเผยความลับของผู้ป่วย หรือ ผู้ป่วยที่เสียชีวิตแล้วซึ่งตนทราบมาเนื่องจากการประกอบวิชาชีพ เว้นแต่ได้รับความยินยอมโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือตามหน้าที่”**

พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2545 มาตรา 45 (4) กำหนดไว้ว่า ให้หน่วยบริการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ คือ รักษาความลับของผู้รับบริการจากการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) และ (2) อย่างเคร่งครัด เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไป และของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ทั้งของไทยและต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล

4. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขปัญหาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล

สมมติฐานของการศึกษา

การให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่มีการจัดเก็บไว้ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของประเทศไทยเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของกฎหมายที่บัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 แต่ยังคงขาดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน ทั้งในปัจจุบันเทคโนโลยีได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วจึงทำให้ก่อการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลในด้านข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการนำข้อมูลมาใช้เพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือเพื่อเป็นการหาประโยชน์เพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ผู้ละเมิดข้อมูลต้องการ

วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากตำราและตัวบทกฎหมายของไทยและต่างประเทศ บทความ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย วารสาร เอกสารต่าง ๆ และข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

1. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงปัญหาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล เช่น พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 นอกจากนี้ ยังศึกษาถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลของต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นข้อพิจารณาหรือเป็นแนวทางในการออกกฎหมายหรือพัฒนาการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับประเทศไทย

2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2.1 ทำให้ทราบแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยทั่วไปและของผู้เข้ารับการรักษายาบาล

2.2 ทำให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษายาบาลทั้งของไทยและต่างประเทศ

2.3 ทำให้ทราบปัญหาของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษายาบาล

2.4 ทำให้สามารถหาแนวทางแก้ไขให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษายาบาลมีประสิทธิภาพขึ้น

3. เนื้อเรื่อง

3.1 สิทธิผู้ป่วย หมายถึง **“สิทธิหรืออำนาจอันชอบธรรมของทุกคนที่พึงจะได้รับจากบริการแพทย์หรือสาธารณสุข เพื่อคุ้มครองหรือรักษาผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของผู้ป่วยซึ่งมีรากฐานมาจากสิทธิมนุษยชน และเป็นสิทธิสำคัญขั้นพื้นฐานของทุกคนที่จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้”** สิทธิผู้ป่วยจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อผู้ป่วยในการคุ้มครองความเป็นบุคคล

3.2 ความลับผู้ป่วย คือ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วยทุกอย่าง โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพหรือการรักษายาบาล เช่น การตรวจวินิจฉัยโรค ถ้าหากเป็นการเจ็บป่วยที่ไม่เป็นไปตามปกติหรือมีผู้กระทำ เมื่อข้อมูลถูกเปิดเผยไปแล้วอาจทำให้ผู้ป่วยเกิดความอับอายหรือถูกดูถูกความชีวิต เช่น กรณีผู้ป่วยถูกข่มขืน หรือป่วยเป็นโรคที่สังคมรังเกียจ เป็นต้น ซึ่งเวชระเบียนถือเป็นเอกสารที่เป็นความลับของผู้ป่วย

ในการประกาศใช้กฎหมาย พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 นั้น ทุกสถานบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขต้องมีการบริหารจัดการเวชระเบียนซึ่งเป็นส่วนที่จะต้องมีการเก็บหลักฐานที่สมบูรณ์และสามารถใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายได้จริงตามที่มีบทบัญญัติไว้ โดยในมาตราที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการบริหารจัดการเวชระเบียนคือ มาตรา 7 โดยในมาตรา 7

จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านสุขภาพของบุคคล ซึ่งถือเป็นความลับส่วนบุคคล ผู้ใดจะนำไปเปิดเผยในประการที่น่าจะทำให้บุคคลนั้นเสียหายไม่ได้ ถ้ามีการเปิดเผยนั้นก็ต้องเป็นความประสงค์ของผู้ป่วยนั้นโดยตรง แต่ไม่ว่าในกรณีใด ๆ และจะอาศัยอำนาจหรือสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือกฎหมายอื่นเพื่อขอเอกสารเวชระเบียนซึ่งเป็นข้อมูลด้านสุขภาพของผู้ป่วยไม่ได้

เรื่องสิทธิทางด้านสุขภาพอนามัย ใน พ.ศ.2493 มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับสิทธิเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาส่วนมากเกี่ยวข้องกับแพทย์และโรงพยาบาล โดยที่สภายาบาลแห่งชาติ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ให้ความสำคัญของการพิทักษ์สิทธิของผู้รับบริการในโรงพยาบาล โรงพยาบาลจึงได้จัดการประชุมร่วมกันเพื่อประมวลสิทธิของผู้ป่วยที่พึงมีพึงได้ สาระสำคัญส่วนใหญ่เกี่ยวกับการเก็บความลับข้อมูลต่าง ๆ ของการวินิจฉัยการรักษา การยอมให้ผู้ป่วยตัดสินใจด้วยตนเองว่าจะทำอะไรบ้างในระหว่างที่เป็นผู้ป่วย หลังจากนั้นได้จัดทำคู่มือทางสิทธิและประกาศออกเป็นทางการในปี พ.ศ. 2516 เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความมั่นใจและรับรู้สิทธิของตน แม้ว่าคำประกาศสิทธิไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายที่จะบังคับให้ผู้ให้บริการด้านสุขภาพและโรงพยาบาลทุกแห่งปฏิบัติตาม แต่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะแสดงถึงความรับผิดชอบของโรงพยาบาลที่มีต่อผู้ป่วย

ในสังคมปัจจุบัน ถือว่าสิทธิผู้ป่วยเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งในปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนได้บัญญัติรับรองว่ามนุษย์ทุกคนมีเกียรติศักดิ์และสิทธิ และถือว่าบุคคลมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอสำหรับการรักษายาบาล และในหลักการที่ถือปฏิบัติขององค์การอนามัยโลก ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิทธิของผู้ป่วย โดยเห็นว่าผู้ป่วยควรมีสิทธิที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพซึ่งถือว่าเป็นสิทธิพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนควรได้รับ นอกจากนี้ผู้ป่วยควรจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแพทย์ผู้รักษา เพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการรักษา รวมทั้งสิทธิที่จะปฏิเสธ

การรักษา และมีสิทธิส่วนบุคคลที่จะไม่ถูกเปิดเผยในข้อมูลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วย ซึ่งบุคลากรทางด้านสุขภาพมีหน้าที่จะรักษาไว้เป็นความลับ

สิทธิผู้ป่วยเกี่ยวกับความลับด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขและสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขได้ร่วมกันประกาศสิทธิของผู้ป่วย ข้อ 7 ว่า **“ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเองจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ โดยเคร่งครัด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย”** และ ข้อ 9 ว่า **“ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของตนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอ ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น”**

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ผู้ที่เข้ารับการรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการเจ็บป่วยจะต้องมีการสอบถามประวัติของผู้เจ็บป่วย ตลอดจนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้ในเวชระเบียน แฟ้มเวชระเบียน คือ แฟ้มที่เก็บข้อมูลของคนไข้ เช่น ประวัติส่วนตัว การวินิจฉัยโรคและการรักษาของแพทย์ในแต่ละครั้ง ดังนั้นแฟ้มเวชระเบียนจึงมีความสำคัญต่อคนไข้ และแพทย์ ที่จะใช้ติดตามการรักษาในครั้งที่ผ่านมา

3.4 การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ในอดีตที่ผ่านมาการขอข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลสามารถทำได้ แต่ในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ออกมาใช้หลายฉบับ โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลโดยผู้เก็บรักษาข้อมูลจึงสามารถอ้างถึงข้อห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลผู้ไม่เกี่ยวข้องได้ แต่กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ได้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ครอบคลุมทุกด้านเป็นเหตุให้ข้อมูลส่วนบุคคลบางประเภท ยังถูกละเมิดอยู่นั่นเอง

3.5 ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลส่วนตัวของผู้ป่วยทุกอย่าง โดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติสุขภาพหรือการรักษาพยาบาล หลักการในการตัดสินใจ เพื่อเปิดเผยหรือปกปิดข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้รับบริการ มีดังนี้

1) ให้ความสำคัญ เคารพเอกลิทธิหรือความเป็นอิสระในความเป็นส่วนตัวหรือสิทธิผู้ป่วย

2) ความซื่อสัตย์ยึดมั่นในพันธะสัญญา การขอให้ผู้ป่วยเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวแก่ทีมสุขภาพเป็นการบ่งชี้ว่าทีมสุขภาพมีพันธะสัญญาที่จะต้องปกปิดความลับหรือใช้ข้อมูลที่ได้มานั้นอย่างเหมาะสม

3) ซื่อสัตย์สำหรับการปกปิดความลับการเปิดเผยความลับสามารถทำได้โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ในกรณีที่ผู้ป่วยยินยอม เช่น การเปิดเผยข้อมูลจะต้องได้รับหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร ที่แสดงถึงความยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลจึงสามารถเปิดเผยได้

การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล แม้กฎหมายจะบัญญัติรับรองให้การเปิดเผยข้อมูลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อยกเว้นที่เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับการรักษาสามารถเปิดเผยข้อมูลได้

(1) ในภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน
(2) ผู้ป่วยอยู่ในสภาวะไร้ความสามารถ
(3) เพื่อปกป้องผู้อื่นจากอันตราย หรือเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

(4) เพื่อประโยชน์ของผู้ป่วย เช่น การเปิดเผยให้บุคลากรอื่นในทีมสุขภาพ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดูแลผู้ป่วย

(5) เมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การรายงานโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การทารุณกรรมเด็ก โรคติดต่อ

บทสรุป

ปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้วล้วนให้ความสำคัญกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก จากการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลไว้ในรูปแบบของข้อมูลเวชระเบียน การเก็บรักษา การใช้ การประมวลผล ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ได้มาตรฐานนำมาสู่การรั่วไหลของข้อมูลออกนอกหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอยู่บ่อยครั้ง

แต่เดิมการขอข้อมูลจากโรงพยาบาลเป็นไปค่อนข้างง่าย แต่เมื่อได้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ เมื่อปี ค.ศ.1945 สหประชาชาติได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขึ้นในปี ค.ศ.1948 อันได้แก่ สิทธิที่จะมีชีวิต มีศักดิ์ศรี มีเสรีภาพ นอกจากนั้นแล้วยังมีสิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในความเป็นส่วนตัว ซึ่งรวมถึงสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนดังกล่าว ได้ระบุให้สมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศด้วย ทั้งนี้ข้อมูลของผู้ป่วยที่ได้จัดเก็บไว้ในเวชระเบียนจึงได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญด้วย

ในการจัดเก็บข้อมูลการรักษาพยาบาลของผู้ป่วยสำหรับประเทศไทย ได้มีการจัดเก็บไว้ในรูปเวชระเบียน ซึ่งเวชระเบียนเป็นเอกสารทางการแพทย์ทุกประเภท ที่ใช้บันทึกและเก็บรวบรวมเรื่องราวประวัติของผู้ป่วยทั้งประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว ประวัติการแพ้ยา เอกสารการยินยอมให้ทำการรักษาพยาบาล ประวัติการเจ็บป่วยในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลบ่งชี้เฉพาะของบุคคล การรักษาพยาบาล ค่ารักษาพยาบาล ผลจากห้องปฏิบัติการ ผลการชันสูตรศพ หรือพลิกศพ ผลการบันทึกค่าทั้งที่เป็นตัวเลข ตัวอักษร รูปภาพหรือเครื่องหมายอื่นใด จากอุปกรณ์ เครื่องมือในสถานบริการสาธารณสุขหรือเครื่องมือทางการแพทย์ทุกประเภท หรือเอกสารการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคคล

ทั่วไป รวมทั้งการบันทึกการกระทำใด ๆ ที่เป็นการสั่งการรักษา การปรึกษาเพื่อการรักษาพยาบาล การส่งต่อผู้ป่วยไปทำการรักษาที่อื่น การรับผู้ป่วยรักษาต่อ การกระทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจในการรักษาพยาบาลตามที่สถานบริการสาธารณสุขกำหนดไว้ เอกสารอื่น ๆ ที่ใช้ประกอบเพื่อการตัดสินใจทางการแพทย์ เพื่อการประสานงานในการรักษาพยาบาลผู้ป่วย และเอกสารอื่นใดที่ทางองค์การอนามัยโลก หรือสถานบริการสาธารณสุขกำหนดไว้ว่าเป็นเอกสารทางเวชระเบียน หมายรวมถึงชื่อของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการจัดทำเอกสารดังกล่าว การเก็บรวบรวม การค้นหา การบันทึก การแก้ไข การให้รหัสโรค การจัดทำรายงานทางการแพทย์ การนำมาจัดทำสถิติผู้ป่วย การนำมาเพื่อการศึกษาวิจัย หรือเพื่อการอื่นใดตามที่สถานบริการสาธารณสุขกำหนด นอกจากนี้ยังรวมถึงเอกสารทางการแพทย์ที่อยู่ในรูปแบบสื่อดิจิทัล หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Medical Record-EMR) ซึ่งเป็นรูปแบบของเวชระเบียนที่มีการพัฒนาขึ้นในปัจจุบัน เพื่อความสะดวกในการใช้งาน เป็นเหตุให้ข้อมูลเวชระเบียนที่อยู่ในความครอบครองของทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีการรั่วไหลในข้อมูลไปยังหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนอื่นอันอาจนำมาสู่การรุกรานความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลจนกลายเป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ป่วยได้

การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 เป็นเพียงการบัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้เช่นเดียวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์อื่น ๆ โดยมีได้มีการกำหนดรายละเอียดการให้ความคุ้มครองแต่อย่างใด แม้จะมีพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีการให้ความคุ้มครองสิทธิความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลอยู่บ้าง แต่เป็นเพียงการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของพระราชบัญญัตินั้น ๆ โดยมีได้มุ่งคุ้มครองสิทธิในความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล โดยเฉพาะ ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้ความสำคัญคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล

โดยตรง คือ พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 ได้บัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่เป็นข้อมูลประวัติสุขภาพไว้ในมาตรา 7 และพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2525 มาตรา 23(3)(ข) ได้บัญญัติให้คณะกรรมการแพทยสภาด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ สามารถออกข้อบังคับแพทยสภาได้ ซึ่งคณะกรรมการแพทยสภาด้วยความเห็นชอบของสภานายกพิเศษ ได้ออกข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ.2549 หมวด 4 ว่าด้วยการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ข้อ 27

ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่มีกลไกในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสอดคล้องกับวิวัฒนาการของสังคม และมีเนื้อหาถูกต้องครบถ้วนตามหลักสากลและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ หน่วยงานในหลายภาคส่วนของประเทศไทยจึงได้พยายามศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล ทั้งจากหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองขององค์การระหว่างประเทศและจากหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองของประเทศต่าง ๆ เพื่อคัดกรองหาหลักเกณฑ์การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ที่เหมาะสมกับสังคมไทยปัจจุบัน

สำหรับประเทศไทย แม้จะมีกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันให้ความคุ้มครองข้อมูลหรือสิทธิของผู้ป่วยอยู่แล้ว แต่กฎหมายดังกล่าวก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะภาระการพิสูจน์เมื่อเกิดการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยต้องมีการพิสูจน์ถึงการละเมิดข้อมูลการรักษาของตน อันเป็นความยุ่งยากของผู้ป่วยซึ่งจัดว่าเป็นผู้อ่อนแอที่สุดในการให้บริการทางการแพทย์ ประกอบกับการกล่าวอ้างต้องอาศัยพยานหลักฐานซึ่งพยานที่มาให้การในศาลอาจเป็นแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ ศาลส่วนใหญ่ก็มักเอนเอียงไปทางให้ความเชื่อมั่น ศรัทธากับการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ จึงอาจทำให้ผลคดี เป็นผลดีแก่แพทย์มากกว่าจะเป็นการให้ความคุ้มครองแก่สิทธิ หรือข้อมูลส่วนบุคคล

ของผู้ป่วย นอกจากนี้แล้วสภาพแห่งการรับรองสิทธิหรือคุ้มครองข้อมูลการรักษาของผู้ป่วยตามกฎหมายแล้ว แม้จะมีบางกรณีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจนว่าเป็นสิทธิของผู้ป่วย เช่น การรักษาความลับของผู้ป่วย สิทธิดังกล่าวบางครั้งก็ยังถูกมองข้ามความสำคัญไป การจำกัดขอบเขตแห่งสิทธิและการเข้าถึงข้อมูลเวชระเบียนของผู้ป่วย ทำให้สามารถเกิดความตระหนักรู้ว่าอะไรเป็นสิทธิของผู้ป่วย อะไรเป็นความลับของผู้ป่วย และทำให้หมดปัญหาในการละเมิดสิทธิและข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย ซึ่งจากแนวทางที่ได้ศึกษา การยอมรับในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้ป่วยที่จะต้องได้รับการเคารพในศักดิ์ศรี และเจตจำนงที่ควรได้รับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย เพื่อผู้ป่วยจะได้เข้ารับการรักษาทางการแพทย์ได้อย่างสบายใจ

ในเรื่องการเปิดเผยความลับนั้น จะเปิดเผยเพื่อความมุ่งหมายอันใดก็เป็นความผิดทั้งสิ้น แม้จะเปิดเผยเพื่อประโยชน์ทางวิชาการก็เป็นความผิด เว้นแต่เป็นการกระทำในระหว่างผู้รู้ความลับนั้นด้วยกัน เช่นระหว่างแพทย์หรือพยาบาลหรือในโรงเรียนแพทย์ระหว่างการศึกษอบรม

จากการศึกษาพบว่าในประเทศเยอรมัน ศาลได้ใช้หลักการซึ่งคุณธรรมทางกฎหมาย เช่นคดีในปี ค.ศ. 1966 ศาลเยอรมันรับรองการเปิดเผยความลับในหน้าที่ของแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นโรคจิตเภทของผู้ป่วย ซึ่งตามกฎหมายอาญาของเยอรมันการเปิดเผยความลับดังกล่าวเป็นความผิดเช่นกัน แต่สำหรับคดีนี้ศาลเห็นว่างานของเจ้าหน้าที่ผู้มรอำนาจในประเด็นที่ได้เปิดเผยความลับนั้นเกี่ยวข้องกับภาวะที่เป็นอันตรายของผู้ป่วย คือ เรื่องการถอนคืนใบอนุญาตขับขี่ยานยนต์ ประโยชน์สาธารณะ คือ ความปลอดภัย มีน้ำหนักมากกว่าหน้าที่ตามกฎหมายในการรักษาความลับของผู้ป่วย หน้าที่ของแพทย์คือ รักษา และส่งเสริมความดีโดยทั่วไปอันเป็นเรื่องประโยชน์ส่วนรวม และมีหน้าที่รักษาความลับของผู้ป่วย ซึ่งลักษณะการพิจารณาเช่นนี้ ก็เป็นการอาศัยหลักการซึ่งน้ำหนักระหว่างคุณธรรมทางกฎหมาย ที่พัฒนา

เป็นหลักทั่วไปโดยศาลสูงสุดแห่งอาณาจักรไรซ์ ใน ค.ศ. 1927 หลักมีอยู่ว่า

“เมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์แล้ว ผู้กระทำชอบที่กระทำเพื่อรักษาผลประโยชน์ที่สูงกว่าเอาไว้” หลักนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ความจำเป็นที่อยู่นอกเหนือตัวบทกฎหมาย โดยมีข้อเรียกร้องว่า จะต้องประเมินผลประโยชน์ที่สำคัญทุกอย่าง อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง เช่น ระดับของความเสียหาย ผลประโยชน์ส่วนตน ผลประโยชน์สาธารณะ”

จากการศึกษาพบว่าสถานการณ์โรคเอดส์เป็นปัญหาลำคัญในประเทศไทยที่มีผลกระทบทางสังคมหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งกระทบต่อสิทธิของผู้ป่วยในเรื่องการที่จะได้รับการปกปิดเรื่องราวของการเป็นโรคเอดส์ได้ เป็นความลับด้วย เพราะเหตุว่า โรคนี้เป็นที่รังเกียจของสังคม ซึ่งยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคนี้ไม่ดีพอ เชื่อโรคดังกล่าวก็แพร่กระจายได้จากเหตุความล่าช้าทางเพศ และทางกระแสโลหิตจากเข็มฉีดยาโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่ติดยาเสพติด ที่มีบุคคลใน 2 ลักษณะนี้อยู่ในสังคมมาก จนทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น ความลับในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นประเภทหนึ่งของความลับตามความหมายในมาตรา 323 ประมวลกฎหมายอาญา หากแพทย์หรือผู้ให้การรักษาพยาบาลประเภทอื่น ที่ได้รับทราบความลับนี้มาจากการให้บริการทางการแพทย์ของเขา และได้เปิดเผยเรื่องความลับของผู้ป่วยโดยผู้ป่วยมิได้ยินยอมต่อผู้อื่น ซึ่งผลของความเสียหายย่อมจะเกิดแก่ทั้งตัวผู้ป่วยและบุคคลรอบข้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลในครอบครัว อันเป็นการกระทบองค์ประกอบของการกระทำผิดตามมาตรานี้ และเป็นเรื่องที่กระทบต่อสิทธิของผู้ป่วย กรณีนี้ต้องอาศัยหลักการชั่งน้ำหนักระหว่างคุณธรรมทางกฎหมายดังเช่นของประเทศเยอรมันมาพิจารณาปรับบท ซึ่งควรแบ่งการพิจารณาออกเป็น 2 ประการ

1) ถ้าประโยชน์แห่งการเปิดเผยความลับนั้น เป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ คือความปลอดภัยของผู้คนที่จะห่างไกลหรือระมัดระวังป้องกันโรคที่รัฐมุ่งประสงค์

จะคุ้มครองสังคมโดยรวมแล้ว การเปิดเผยของแพทย์ก็ไม่ใช่ความผิด แต่กรณีนี้จะทำให้สิทธิส่วนตัวของผู้ป่วยไม่ได้รับความคุ้มครองเท่าที่ควร แต่เพื่อประโยชน์สาธารณะแล้วสิทธิส่วนตัวของผู้ป่วยย่อมมีน้ำหนักคุณธรรมที่น้อยกว่า หลักการชั่งน้ำหนักคุณธรรมทางกฎหมายนี้ ในศาลไทยจะยังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน และแพทย์ในกรณีนี้อาจจะอาศัยประโยชน์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 67 อ้างการกระทำด้วยความจำเป็นเพื่อเป็นข้อแก้ตัวให้ไม่ต้องรับโทษก็ได้

2) ถ้าประโยชน์แห่งการเปิดเผยความลับกระทบกระเทือนต่อความเป็นส่วนตัวของผู้ป่วยอย่างมาก โดยอาจเป็นกรณีที่แพทย์ตั้งใจจะเปิดเผยหรือเปิดเผยไปโดยประมาท ขาดความใคร่ครวญระมัดระวังให้ถี่ เช่นกรณีอาจเป็นไปได้ว่าตรวจพบเชื้อ HIV ในครั้งแรกของการตรวจ ผลการตรวจพบครั้งแรกนี้อาจผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ แต่แพทย์ก็ได้เปิดเผยความลับนี้แก่บุคคลที่ 3 โดยประการที่ว่าจะเกิดความเสียหายขึ้น ทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ตรวจสอบเพื่อความแน่ใจอีกครั้งหนึ่ง กรณีดังกล่าว ความเป็นส่วนตัวในการที่จะได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับการปกปิดความลับย่อมจะมีคุณธรรมที่เหนือกว่า ดังนั้น ถือได้ว่า แพทย์ได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 323 แล้ว แต่แพทย์ก็อ้างความจำเป็นตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 67 หรือความสำคัญผิดในข้อเท็จจริง (เช่นแพทย์อ้างสำคัญผิดว่าผู้ป่วยยินยอมโดยปริยาย) ตามมาตรา 62 ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เพื่อไม่ให้รับโทษ หรือไม่เป็นความผิด และได้รับยกเว้นโทษ แล้วแต่ข้อเท็จจริงของเรื่องนั้น ๆ ในการพิจารณาคดีของศาลได้ แต่ตามกรณีนี้ ยังไม่มีบรรทัดฐานของศาลไทยพิพากษาเป็นแนวทางไว้

จากการศึกษาเกี่ยวกับปาปาร์ลชี พบว่าถึงแม้ว่าปาปาร์ลชีนั้น จะเป็นสื่อมวลชน แต่รูปแบบการปฏิบัติงานนั้น เห็นได้ชัดว่า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะได้ขัดกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล

ปาปาร์ลชีอาจกล่าวอ้างว่า บุคคลผู้ถูกถ่ายภาพ

นั้นเป็นบุคคลของสังคม แต่ประเด็นนั้น ก็มีข้ออ้างที่ให้สิทธิพวกเขาเหล่านั้น กระทำการที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศเช่นนี้

แต่ความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายของไทยนั้น สามารถหาได้ทั้งที่ร้านสะดวกซื้อทั่วไป เราสามารถเห็นนิตยสารที่รวมภาพ หรือแม้กระทั่งขึ้นหน้าปกภาพแอบถ่ายเหล่านี้รวมไปถึงการเขียนข้อความอันเป็นการ “ใส่ความ” ให้บุคคลในภาพเสียหายคือการหมิ่นประมาทอันเป็นความผิดอาญาซึ่ง หมิ่นประมาท คือ การใส่ความบุคคลอื่นต่อบุคคลที่สามโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม หรือเกลียดชัง

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาล รวมทั้งหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ ได้แก่สหภาพยุโรป (EU) และสหรัฐอเมริกา แล้วเห็นว่าสามารถที่จะแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ เพื่อให้โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลสามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้ป่วย ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำให้การรั่วไหล หรือการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้ารับการรักษาพยาบาลมีปริมาณที่ลดน้อยลง

บรรณานุกรม

- ข้อบังคับแพทยสภา. (2549). **การรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม**. สืบค้นจาก: <http://www.krisdika.go.th>
- พิฑูร ธรรมธานนท์. นพ. (2551). **เวชระเบียน**. สืบค้นจาก: วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี <http://th.wikipedia.org>. 10 มิถุนายน 2553.
- ไพศาล ลิ้มสถิต. (2553). **นิตยสารหมอชาวบ้านเล่ม**. สืบค้นจาก: <http://www.doctor.or.th/node/10988>. 10 มิถุนายน 2553.
- วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์. (2537). **สิทธิของผู้ป่วยในประเทศยุโรป**. ใน วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง สิทธิผู้ป่วย ของ อัจฉรา วีระชาลี.
- อัจฉรา วีระชาลี. (2537). **สิทธิผู้ป่วย**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.